

Executive Summary Report

ฉบับที่ 1/2566: สรุปสถานการณ์กุ้งต่างประเทศ

เอกวาดอร์ อินเดีย และเวียดนาม

1. การผลิต

1.1 เอกวาดอร์

ปี 2565 เอกวาดอร์มีผลผลิตกุ้งทะเล 1.3 ล้านตัน พื้นที่เลี้ยง 1.375 ล้านไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 945 กก./ไร่ ขนาดบ่อเลี้ยงกุ้งเฉลี่ย 62.5 – 125 ไร่/บ่อ สายพันธุ์ที่เลี้ยงเป็นกุ้งขาวแวนนาไม เลี้ยงแบบปล่อยบาง ความหนาแน่นเฉลี่ย 5 – 10 ตัว/ตรม. โดยใช้กุ้งที่ทนทานต่อโรคสูง มีการอนุบาลก่อนเลี้ยง ร่วมกับการใช้เครื่องให้อาหารอัตโนมัติ และการใช้เครื่องจักรในการจับกุ้ง และเน้นจับไซส์ใหญ่ ประมาณ 20 – 30 ตัว/กก. รอบการเลี้ยงเฉลี่ย 3.5 รอบ/ปี ภาพรวมการเลี้ยงกุ้งของเอกวาดอร์มีอัตราการรอดสูง และต้นทุนการเลี้ยงต่ำ ประกอบกับพื้นที่เลี้ยงที่มีจำนวนมากและสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสม ทำให้เอกวาดอร์มีผลผลิตกุ้งปริมาณมากและสามารถส่งออกในราคาที่ดีกว่าคู่แข่ง นอกจากนี้ยังชูประเด็นการเลี้ยงกุ้งที่ยั่งยืน และสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ แนวโน้มปี 2566 คาดการณ์ว่า ผลผลิตกุ้งทะเลของเอกวาดอร์ยังคงขยายตัว

1.2 อินเดีย

ปี 2565 อินเดียมีผลผลิตกุ้งทะเล 800,000 ตัน พื้นที่เลี้ยง 1.25 ล้านไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 640 กก./ไร่ ส่วนใหญ่เป็นกุ้งขาวแวนนาไม อินเดียเริ่มเปลี่ยนจากการเลี้ยงกุ้งกุลาดำเป็นการเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมในปี 2552 ทำให้อินเดียมีผลผลิตกุ้งทะเลเพิ่มขึ้นมาก และครองตลาดสหรัฐอเมริกาได้ตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้นมา โดยทั่วไปกุ้งขาวแวนนาไมสามารถเลี้ยงได้ตลอดทั้งปี ส่วนกุ้งกุลาดำนิยมเลี้ยงเฉพาะในฤดูร้อนและฤดูมรสุม พื้นที่เลี้ยงกุ้งทะเลที่สำคัญ ได้แก่ รัฐเบงกอลตะวันตก โอริสสา อานธรประเทศ ทมิฬนาฑู เกรละ คาร์นาตากา กัว มหาราษฏระ กุชราต และเมืองปูทุเจรี โดยนิยมเลี้ยงกุ้งแบบหนาแน่น ปัจจุบันอินเดียประสบปัญหาโรคระบาดในกุ้ง ต้นทุนการเลี้ยงที่สูง และการแข่งขันที่รุนแรง ทำให้รัฐบาลหันมาสนับสนุนการเลี้ยงกุ้งกุลาดำมากขึ้น ปัจจุบันอินเดียมีการผลิตพ่อแม่พันธุ์กุ้งกุลาดำที่ปลอดโรค ทั้งนี้ คาดการณ์ว่า แนวโน้มผลผลิตกุ้งทะเลของอินเดียในปี 2566 จะลดลงอยู่ที่ 690,000 ตัน สอดคล้องกับการคาดการณ์ของนักวิเคราะห์จาก Undercurrent เนื่องจากปัจจัยลบต่าง ๆ อาทิ ต้นทุนที่เพิ่มขึ้น ขณะที่ราคาขายต่ำ อุปสงค์กุ้งในตลาดสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นตลาดหลักของอินเดีย ที่คาดว่าจะชะลอตัว และปัญหาโรคระบาดในกุ้ง นอกจากนี้ นโยบายของอินเดียที่ต้องการส่งเสริมการบริโภคกุ้งภายในประเทศไม่ประสบความสำเร็จมากนัก เนื่องจากชาวอินเดียส่วนใหญ่ไม่นิยมบริโภค และกุ้งเป็นอาหารทะเลที่มีราคาสูง ขณะที่กำลังซื้อเฉลี่ยของผู้บริโภคในอินเดียไม่สูงนัก

1.3 เวียดนาม

ปี 2565 เวียดนามมีผลผลิตกุ้งทะเลประมาณ 7 แสนตัน พื้นที่เลี้ยงมากกว่า 4,687,500 ไร่ สายพันธุ์ที่นิยมเลี้ยงส่วนใหญ่เป็นกุ้งขาวแวนนาไม และมีรูปแบบการเลี้ยงที่หลากหลาย พื้นที่เลี้ยงกุ้งหลักอยู่บริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงทางตอนใต้ของประเทศ ได้แก่ จังหวัดช็อกตรัง (Soc Trang) จังหวัดก่าเมา (Ca mau) จังหวัดบักเลียว (Bac Lieu) และจังหวัดเกียนซาง (Kien Giang) มีการพัฒนาและนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการเลี้ยงกุ้ง และได้รับการรับรองมาตรฐานการเลี้ยงกุ้งระหว่างประเทศที่หลากหลาย อาทิ มาตรฐาน Naturland, EU Organic, Canada Organic, Selva Shrimp, ASC และ BAP ขึ้นกับตลาดที่ส่งออก คาดการณ์ว่า แนวโน้มผลผลิตกุ้งทะเลของเวียดนามในปี 2566 จะลดลงอยู่ที่ 6 – 7 แสนตัน จากปัจจัยต่าง ๆ เช่น อุปสงค์กุ้งนำเข้าในตลาดสหรัฐฯ ที่คาดว่าจะชะลอตัวลง ต้นทุนการผลิตกุ้งของเวียดนามที่สูงขึ้น และปัญหาโรคระบาดในกุ้ง นอกจากนี้ ปัจจุบันธนาคารพาณิชย์

ในเวียดนามปล่อยสินเชื่อเงินกู้แก่ผู้เลี้ยงกุ้งมากขึ้น ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนเลี้ยงกุ้งรอบใหม่ ในปี 2565 มีรายงานว่าผู้เลี้ยงกุ้งในเวียดนามหลายรายประสบกับปัญหาการขาดทุน

2. การส่งออก

2.1 เอกวาดอร์

ปี 2565 เอกวาดอร์ส่งออกกุ้งรวม 1,060,830 ตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 26 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2564 ตลาดส่งออกหลัก ได้แก่ จีน สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป

2.2 อินเดีย

ปี 2565 อินเดียส่งออกกุ้งรวม 728,123 ตัน มูลค่า 194,556 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 23.3 และ 31.7 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2564 ตลาดส่งออกหลัก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา จีน สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น

2.3 เวียดนาม

ปี 2565 เวียดนามส่งออกกุ้งรวม 4.1 – 4.2 พันล้านเหรียญสหรัฐ หรือประมาณ 141,450 – 144,900 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 13 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2564 ตลาดส่งออกหลัก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น และจีน

3. บทเรียนความสำเร็จที่ผู้เลี้ยงกุ้งไทยสามารถนำมาปรับใช้

3.1 การจัดตั้งศูนย์พัฒนาพ่อแม่พันธุ์กุ้งทะเล เพื่อผลิตลูกกุ้งทะเลที่มีคุณภาพ อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

3.2 ปรับรูปแบบการเลี้ยงกุ้งที่เหมาะสม เช่น ใช้ลูกกุ้งที่ทนทานต่อโรค ปล่อยกุ้งแบบบาง และอนุบาลลูกกุ้งโดยใช้ระบบการเลี้ยงแบบหมุนเวียน (RAS) ก่อนปล่อยลงบ่อเลี้ยง เพื่อเพิ่มอัตราการรอด ร่วมกับการจัดการการเลี้ยงและการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อลดปัญหาโรคระบาด เพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยง และลดต้นทุน

3.3 การใช้ประโยชน์จากป่ายายเลนและพื้นที่รกร้าง โดยสนับสนุนการเลี้ยงกุ้งทะเลเชิงอนุรักษ์และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ป่ายายเลนและพื้นที่รกร้าง

3.4 การส่งเสริมการรับรองมาตรฐานการเลี้ยงกุ้งระหว่างประเทศ โดยส่งเสริมให้ผู้เลี้ยง/ผู้ผลิตแต่ละรายรับรองเฉพาะมาตรฐานของตลาดที่ตนเน้นส่งออก ซึ่งปัจจุบันมาตรฐานการเลี้ยงกุ้งของไทยค่อนข้างใกล้เคียงกับมาตรฐานระหว่างประเทศ ทำให้ผู้ประกอบการสามารถต่อยอดโดยดำเนินการเพิ่มเติมอีกเล็กน้อยเพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐานเหล่านี้ ทั้งนี้เพื่อขยายโอกาสและช่องทางการส่งออก และช่วยลดต้นทุนการรับรองมาตรฐาน

3.5 การส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์กุ้งที่มีความหลากหลายและผลิตภัณฑ์เพิ่มมูลค่า เพื่อสร้างรายได้ และเพิ่มโอกาสทางการตลาดและการส่งออก

3.6 การดำเนินนโยบายของภาครัฐในการสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมกุ้งทะเลของไทยที่มีความยืดหยุ่น ขึ้นกับความชำนาญของผู้ผลิต และตลาดที่ส่งออก รวมถึงสนับสนุนข้อมูลด้านการตลาดแก่ผู้เลี้ยงกุ้ง

3.7 จัดตั้งองค์กรที่เป็นตัวแทนของภาคอุตสาหกรรมกุ้งทะเลไทย อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีบทบาทในการเสนอแนะทิศทางและนโยบายการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมกุ้งทะเลของไทย รวมถึงการประชาสัมพันธ์การส่งเสริมภาพลักษณ์ของสินค้ากุ้งไทยในตลาดต่างประเทศ ทั้งในเชิงรุก และเชิงรับ ยกตัวอย่าง เช่น เอกวาดอร์มีหน่วยงาน National Chamber of Aquaculture (NCA) อินเดียมีหน่วยงานส่งเสริมการส่งออกอาหารทะเล (Marine Products Export Development Authority: MPEDA) และเวียดนามมีสมาคมผู้ผลิตและส่งออกอาหารทะเลของเวียดนาม (Vietnam Association of Seafood Exporters & Producers: VASEP) เป็นต้น ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาภาคการเลี้ยงกุ้งทะเลในประเทศเหล่านี้

